

Strijd overzee, Soldaat in Nederlands Indië

van Joke de Jonge

Voor groep 7 en 8

Voraf

Het boek 'Strijd overzee' vertelt het verhaal over de strijd in Nederlands-Indië, tegenwoordig Indonesië. Tussen 1942 en 1949 gebeurt daar veel. Net als Nederland wordt ook Nederlands-Indië bezet. Niet door de Duitsers, maar door Japan.

Na de oorlog wil de Nederlandse regering koste wat het kost Nederlands-Indië als kolonie houden. Als in Nederland de WO-II ten einde is, gaan veel militairen naar Nederlands-Indië om daar, met de Nederlands soldaten die er al waren, Nederlands-Indië in Nederlandse handen te houden.

Dit gebeurt mede omdat Nederlanders opgesloten zijn in Jappenkampen. De militairen die meegevochten hebben in de WO-II hebben de beelden van de concentratiekampen nog vers in het geheugen. Nu zitten Nederlanders opgesloten in kampen. Dit motiveert hen om naar Nederlands-Indië te gaan en hun landgenoten te helpen.



Als Indonesië onafhankelijk wordt komen veel Nederlanders die altijd in Nederlands-Indië gewoond hebben naar Nederland. Ook veel Indonesische militairen en hun gezinnen die voor Nederland gevochten hebben gaan weg uit Indonesië, omdat hun landgenoten hen niet meer accepteren. Daarnaast komen KNIL-militairen naar Nederland. Omdat dit een zeer complex onderdeel uit onze geschiedenis is, wordt het in deze lesbrieven niet specifiek behandeld.

Op de www.indieherdenking.nl vindt u veel informatie over de strijd in voormalig Nederlands-Indië en de jaarlijkse herdenking op 15 augustus.

Wat kunt u in de klas doen?

Lees het boek 'Strijd overzee' voor en geef de kinderen regelmatig de gelegenheid vragen te stellen.

Kijk op www.entoen.nu naar het venster 'Indonesië, een kolonie vecht zich vrij'. U vindt in de rechter kolom o.a. de canonclip. Deze is de moeite van het (klassikaal) bekijken waard.

Er zijn misschien opa's en oma's van kinderen in de klas die in Indonesië gewoond hebben, of er militair zijn geweest. Als het mogelijk is, is het heel leerzaam een opa of oma uit te nodigen om in de klas te komen vertellen over hun tijd in Indonesië.

Ook kunt u kijken op <http://www.steunpuntgastspreekers.nl/>

Werkblad

Laat de kinderen zelfstandig, in groepjes of klassikaal het werkblad maken. Bespreek de antwoorden en beantwoord vragen.

Afsluiting

U kunt de kinderen een werkstuk over Indonesië laten maken.

Wellicht is er een kind dat zijn of haar spreekbeurt over dit onderwerp wil houden.

Werkblad voor groep 7 en 8 bij 'Strijd overzee' van Joke de Jonge



Wat gebeurde er?

Waarschijnlijk weet je dat er van 1940 tot 1945 in Nederland oorlog was. De **Tweede Wereldoorlog**. Duitsland bezette Nederland. Ver weg, overzee, was er ook strijd: Strijd over Zee. Dat zat zo:

Nederlands-Indië is een **kolonie** van Nederland. Dat betekent dat Nederland de baas is in Nederlands-Indië.

In 1942 wordt Nederlands-Indië door Japan bezet. De Nederlanders worden opgesloten in **Jappenkampen**. Het leven in die kampen is vreselijk.

Op 15 augustus 1945 worden er op twee grote Japanse steden, Hiroshima en Nagasaki, **atoombommen** gegooid. Veel mensen gaan dood. Japan geeft zich over en vertrekt uit Nederlands-Indië. De Nederlanders willen er weer de baas zijn, maar het Indonesische volk wil **onafhankelijk** zijn van Nederland. **Soekarno** is de leider van Indonesië.

Tot 1949 blijft Nederland vechten met het Indonesische leger. Dan gaan de militairen terug naar Nederland. Maar ook veel gezinnen van Nederlanders die woonden en werkten in Indonesië gaan naar Nederland. Sommigen gezinsleden zijn overzee geboren en kennen Nederland niet.

Schrijf in je eigen woorden wat het betekent:



Kolonie



Soekarno



Onafhankelijk



Jappenkamp



Atoombom



Tweede Wereldoorlog

Wie zegt het?

Kijk goed wie er op de plaatjes staan. Zoek daarna de spreekballon die bij die persoon past. Trek een lijn tussen de spreekballon en de persoon die het zegt.



Dit is Indonesische leider Soekarno.

Eerst waren de Nederlanders hier de baas. Daarom zijn mijn ouders naar Nederlands-Indië gegaan. Het hoorde bij Nederland. Mijn vader werkte hard. Hij verdiende veel geld. Daarom hadden we allemaal personeel in huis. Een kokkie en iemand voor het huishouden. Dat waren Indiërs. Toen de Japanners het land bezetten moesten wij naar Japenkampen. Daar was het verschrikkelijk. Nu wordt Nederlands-Indië waarschijnlijk onafhankelijk. Wij gaan binnenkort terug naar Nederland.

In Nederland is de oorlog net voorbij. Maar in Nederlands-Indië nog niet. Daarom gaat mijn broer erheen. Ik ben er trots op dat hij soldaat is. Maar het is ook spannend. Ik hoop dat hij snel weer veilig terug is. Tot die tijd schrijf ik hem elke week een brief!

Indonesië is van ons! Wij willen geen kolonie van Nederland meer zijn. Indonesië is een republiek. Het volk is de baas in het land. Ik ben hun leider.

Ik ben achttien geworden en moet in militaire dienst. Ik ga naar Nederlands-Indië. Dat lijkt me heel spannend. De Nederlandse regering wil dat we zorgen dat het volk weer naar de Nederlanders luistert. Ik hoop dat ik mijn geweer niet hoeft te gebruiken.

Vroeger was mijn moeder kokkie bij Nederlanders. Ik speelde altijd met hun dochter. Dat was heerlijk! We waren echte vriendinnen. Tot de Japanners kwamen. Toen moesten de Nederlanders in kampen. Na drie jaar gingen de Japanners weg. Toen zei onze leider Soekarno dat we onafhankelijk waren. De Nederlanders waren niet meer de baas. Mijn ouders vonden dat geweldig. Zij wilden niet meer voor een Nederlandse baas werken. Ik vind het jammer dat ik mijn Nederlandse vriendinnetje nu kwijt ben.



Dit is Raja Zij woont al haar hele leven in Indonesië. Haar ouders zijn voor de onafhankelijkheid van Indonesië.



Dit is de Nederlandse soldaat Willem. Hij gaat in 1946 naar Nederlands-Indië.



Dit is Karel. Net als Jan in het boek, heeft hij een broer in militaire dienst. Thuis wacht hij de berichten van zijn broer uit Nederlands-Indië af.



Dit is Emmy. Zij is geboren in Nederlands-Indië. Haar ouders zijn geboren in Nederland.



Herdenking

Heb je wel eens de herdenking op 4 en 5 mei meegemaakt van de slachtoffers en het einde van de Tweede Wereldoorlog? Hoe vind je het dat er ieder jaar stil gestaan wordt bij de Tweede Wereldoorlog?

Ook is er elk jaar op 15 augustus een speciale herdenking bij het Indisch monument in Den Haag. Deze herdenking gaat over de strijd overzee in Indonesië. Zoek op internet informatie over deze herdenking.

Maak hieronder een herdenkingstekening, -gedicht, of -verhaal.